

Briselē, 22.4.2015.
COM(2015) 178 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par brīvprātīgu ekodizaina shēmu spēļu konsolēm

{SWD(2015) 88 final}

{SWD(2015) 89 final}

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par brīvprātīgu ekodizaina shēmu spēļu konsolēm

1. Ieviešana un tiesiskais regulējums

Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Direktīvā 2009/125/EK, ar ko izveido sistēmu, lai noteiktu ekodizaina prasības ar enerģiju saistītiem ražojumiem¹ (turpmāk “Ekodizaina direktīva”), ir noteikts tiesiskais regulējums ekodizaina prasību noteikšanai konkrētām prioritārām ražojumu grupām.

Saskaņā ar Ekodizaina direktīvas 15. panta 2. punkta a)–c) apakšpunktu uz prioritāru ražojumu grupu ir jāattiecinā vai nu obligāts īstenošanas pasākums (t. i., Komisijas regula), vai pašregulācijas pasākums (piemēram, brīvprātīgs nozares nolīgums), ja ražojumu grupa atbilst trim nosacījumiem: i) konkrēto ražojumu pārdošanas apjomi ir būtiski, ii) ražojumiem ir būtiska ietekme uz vidi un iii) ražojumiem ir būtisks uzlabojumu potenciāls.

Turklāt Ekodizaina direktīvas 18. apsvērumā ir noteikts, ka uz prioritāru ražojumu grupu būtu jāattiecinā alternatīvi pasākumi, piemēram, nozares pašregulācija vai brīvprātīgi nolīgumi, nevis obligāti īstenošanas pasākumi, ja šāds alternatīvs risinājums, domājams, veicinātu politikas mērķu sasniegšanu ātrāk vai ar mazākām izmaksām, nekā obligātas prasības.

Brīvprātīgus nolīgumus vai citus pašregulācijas pasākumus Ekodizaina direktīvas kontekstā var uzskatīt par īstenošanas pasākumu alternatīvām, ja tie atbilst Ekodizaina direktīvas VIII pielikumā noteiktajiem kritērijiem.

2. Nozares pārstāvju ierosinātā brīvprātīgā shēma attiecībā uz spēļu konsolēm

Darba plānā 2009.–2011. gadam, kas izstrādāts saskaņā ar Ekodizaina direktīvu, kā ražojumi, kuriem ir liels potenciāls izmaksefektīvā veidā samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, minētas skaņas un attēla veidošanas iekārtas.

Komisija attiecībā uz skaņas un attēla veidošanas iekārtām, tostarp spēļu konsolēm, veica priekšizpēti.

Priekšizpēte² apstiprināja, ka minētā ražojumu grupa atbilst Ekodizaina direktīvas 15. pantā noteiktajiem kritērijiem. Proti, šiem ražojumiem ir būtiski pārdošanas apjomi, būtiska vidiskā ietekme un būtisks uzlabojumu potenciāls. No tā izriet, ka attiecībā uz skaņas un attēlu veidošanas iekārtām varētu piemērot īstenošanas vai pašregulācijas pasākumu.

Video atskaņotāju/ierakstītāju un projektoru elektroenerģijas patēriņš gaidstāves un izslēgtā režīmā jau ir pienācīgi regulēts ar ekodizaina prasībām Komisijas Regulā Nr. 1275/2008 (tā sauktā Gaidstāves režīma regula). Sagaidāms, ka šo ražojumu tirgus nākamajos gados samazināsies, jo skaņas un video satura patērēšanai arvien vairāk izmanto straumēšanas ierīces un ierīces, kurās nav iebūvēti noņemami datu nesēji (*media-less devices*). Vienīgā šo ražojumu tirgus kategorija, kurā tuvākajos gados, visticamāk, būs vērojams pieaugums, ir spēļu konsoles.

Uzņēmumi, kas darbojas spēļu konsoļu tirgū, ir ierosinājuši brīvprātīgu nolīgumu, kurā noteiktas īpašas ekodizaina prasības spēļu konsoļu modeļiem, kuri laisti ES tirgū un kuru

¹ OV L 285, 31.10.2009., 10. lpp.

² Enerģiju patērējošu ražojumu (EuP) priekšizpēte “Building on the Eco-design Directive, EuP Group Analysis (I)”, ENTR Lot 3 Sound and Imaging Equipment. Galaziņojumi publicēti 2010. gada novembrī. Pētījums pieejams http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/ecodesign/product-groups/sound-imaging/files/lot3-sound-and-image-final_en.pdf.

jauda aktīvajā spēlēšanas režīmā ir vairāk nekā 20 vatu. Brīvprātīgo shēmu parakstītājas puses apstiprināja 2014. gada aprīlī.

Tiek lēsts, ka brīvprātīgajā nolīgumā parakstītājām pusēm noteiktās saistības nodrošinās, ka enerģijas ietaupījums 2020. gadā sasniegs 1 TWh, kas atbilst 0,494 Mt novērstu CO₂ emisiju³.

Komisija attiecībā uz nozares ierosināto brīvprātīgo shēmu veica pilnu ietekmes novērtējumu⁴ un organizēja šīs shēmas apspriešanu ar ieinteresētajām personām Ekodizaina apspriežu forumā⁵, kas izveidots saskaņā ar Ekodizaina direktīvas 18. pantu.

Ietekmes novērtējumā tika secināts, ka ierosinātā brīvprātīgā shēma palīdzētu sasniegt politikas mērķus ātrāk un ar mazākām izmaksām, nekā obligātās prasības. Tajā arī secināts, ka, kā paredzēts Ekodizaina direktīvas VIII pielikumā, ierosinātā shēma atbilst visiem Līguma noteikumiem (it sevišķi iekšējā tirgus un konkurences noteikumiem), ES starptautiskajām saistībām (tostarp daudzpusējiem tirdzniecības noteikumiem), Ekodizaina direktīvas mērķiem un konkrētajiem novērtēšanas kritērijiem, t. i., i) atvērta dalība, ii) pievienotā vērtība, iii) pārstāvība, iv) kvantificēti un pakāpeniski mērķi, v) pilsoniskās sabiedrības iesaiste, vi) uzraudzība un ziņojumu sniegšana, vii) pašregulācijas pasākuma administrēšanas izmaksefektivitāte, viii) ilgtspēja un ix) stimulu saderība.

3. Brīvprātīgā nolīguma elementi

Nozares pārstāvju noslēgtajā brīvprātīgajā nolīgumā ir noteiktas īpašas ekodizaina prasības attiecībā uz ES tirgū laistām spēļu konsolēm.

Kā noteikts Ekodizaina direktīvā, šīs brīvprātīgās shēmas parakstītājas puses pārstāv lielāko daļu no attiecīgās ekonomikas nozares. Saskaņā ar nolīgumu katra parakstītāja puse apņemas nodrošināt, ka vismaz 90 % no visām spēļu konsolēm, ko tā laiž tirgū, atbildīs piemērojamām minimālajām energoefektivitātes prasībām.

Nolīgums ne tikai nosaka ekodizaina prasības, bet arī paredz izveidot divas administratīvas struktūras:

- koordinācijas komiteju, ko veido nolīguma parakstītāju pušu pārstāvji, kuri nodrošina nolīguma īstenošanu, un novērotāji, tostarp pārstāvji no Eiropas Komisijas, ES dalībvalstīm, vides un patērētāju organizācijas, un
- neatkarīgu inspektoru, ko ieceļ koordinācijas komiteja un kas novērtē to, kā atsevišķas parakstītājas puses pilda nolīgumā noteiktās saistības, un sniedz Komisijai atbilstības ziņojumus⁶.

Nolīgumā ir noteikti arī ziņošanas pienākumi, proti, ikvienai parakstītājai pusei ir pienākums neatkarīgajam inspektoram sniegt prasīto informāciju, pretējā gadījumā tā var zaudēt savu parakstītājas puses statusu.

Turklāt nolīgumā paredzēta procedūra, kas koordinācijas komitejai ļauj grozīt nolīguma noteikumus, it sevišķi pielāgot prasību stingrību apstākļiem tirgū.

Lai visām ieinteresētajām personām, it sevišķi potenciālajām parakstītājām pusēm, laikus sniegtu pareizu un atjauninātu informāciju par spēļu konsolēm piemērojamām prasībām, Komisijas uzturētajā ekodizaina politikas sadaļā tīmekļvietnē *Europa*⁷, kā arī īpaši šai shēmai

³ Saskaņā ar 2014. gada DECC pamatnostādņēm.

⁴ Ietekmes novērtējuma padome 2013. gada 27. martā sniedza pozitīvu atzinumu par ietekmes novērtējumu.

⁵ Spēļu konsoļu brīvprātīgo shēmu apsprieda Ekodizaina apspriežu forumā 2012. gada 9. novembrī.

⁶ Atbilstības ziņojumi ir pieejami ieinteresētajām personām un tiek ar tām apspriesti.

⁷ http://ec.europa.eu/energy/efficiency/labelling/agreements_en.htm.

izveidotajā tīmekļvietnē⁸ vienmēr tiks publicēta brīvprātīgā nolīguma jaunākā redakcija kopā ar ietekmes novērtējumu un šo ziņojumu. Shēmas tīmekļvietnē attiecībā uz visiem spēļu konsoļu modeļiem, ko katra parakstītāja puse laidusi ES tirgū, būs ievietota informācija par tehniskajām specifikācijām un to īpašajām iezīmēm.

4. Atbalsts brīvprātīgajai shēmai

Tā kā nozares pārstāvju ierosinātā brīvprātīgā shēma attiecībā uz spēļu konsolēm palīdzēs politikas mērķus sasniegt ātrāk un ar mazākām izmaksām, nekā obligātās prasības un tā kā tā atbilst visiem Ekodizaina direktīvas VIII pielikumā noteiktajiem kritērijiem, Komisija piekrīt, ka ES tirgū laistām spēļu konsolēm piemēro brīvprātīgo ekodizaina shēmu, ko izstrādājuši nozares pārstāvji. Shēmas nosacījumi ir izklāstīti brīvprātīgajā nolīgumā, ko noslēguši nozares pārstāvji.

Komisija šo brīvprātīgo shēmu uzskata par derīgu alternatīvu ekodizaina īstenošanas pasākumam, tāpēc tā atturēsies no obligāto ekodizaina prasību noteikšanas attiecībā uz ES tirgū laistām spēļu konsolēm, ciktāl brīvprātīgais nolīgums un jebkādas turpmākas redakcijas, kas parakstītas saskaņā ar ierosināto brīvprātīgo shēmu, pēc Komisijas domām, atbildīs to mērķiem un Ekodizaina direktīvas vispārīgajiem principiem.

Brīvprātīgajai shēmai visā tās piemērošanas laikā jāatbilst Ekodizaina direktīvā noteiktajiem vispārīgajiem principiem, tostarp šādiem: tā sekmē Ekodizaina direktīvas politikas mērķu sasniegšanu; tajā var iesaistīties visi uzņēmumi, kas darbojas spēļu konsoļu tirgū; tā aptver lielāko daļu no attiecīgās ekonomikas nozares⁹; skaidri un nepārprotami noteikumi; pārredzamība; labi plānota uzraudzības sistēma; samērīgs administratīvais slogs.

Turklāt visām ekodizaina prasībām, kuras īpaši piemērojamas ES tirgū laistām spēļu konsolēm un kuras noteiktas brīvprātīgajā nolīgumā un visās turpmākajās redakcijās, kas parakstītas saskaņā ar brīvprātīgo shēmu, būtu jārada pievienotā vērtība saistībā ar kopumā uzlabotiem aptverto ražojumu ekoloģiskajiem raksturlielumiem.

Kā pieprasījusi Komisija un ieinteresētās personas, brīvprātīgās shēmas parakstītājām pusēm ir arī:

- pastāvīgi jānovērtē shēmas piemērošanas gaita;
- jāsadarbojas ar Komisijas dienestiem, dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, lai pastāvīgi uzlabotu spēļu konsoļu ekoloģiskos raksturlielumus, proti, pastāvīgi jāpārskata brīvprātīgajā nolīgumā noteiktie energopatēriņa mērķrādītāji, un lai attiecīgos gadījumos ietvertu citus atbilstīgus vides aspektus;
- jāsadarbojas ar Komisijas dienestiem, dalībvalstīm un ieinteresētajām personām, lai uzlabotu ziņojumu sniegšanas mehānismu, kā arī uzraudzības un revīzijas noteikumus;
- brīvprātīgajā nolīgumā noteiktajos termiņos jāsniedz attiecīgie dati, lai Komisija un ieinteresētās personas varētu uzraudzīt nolīguma mērķu sasniegšanu; tas nozīmē, ka ikviena parakstītāja puse apņemas sniegt informāciju par visiem spēļu konsoļu modeļiem, ko tā ir laidusi ES tirgū, un informāciju par energopatēriņu un citiem ekoloģiskajiem raksturlielumiem, kuri aplūkoti brīvprātīgajā nolīgumā (piemēram, informācijas prasības) attiecībā uz katru modeli, kam piemērojams brīvprātīgais nolīgums;
- jācenšas nodrošināt, ka shēmā tiek aktīvi iesaistītas potenciālās parakstītājas puses.

⁸

www.xxx.eu.

⁹

Vismaz 70 % no visiem tirgū laistajiem ražojumiem.

5. Brīvprātīgās shēmas uzraudzība

Kā noteikts Ekodizaina direktīvas VIII pielikuma 6. punktā, Komisija ar Ekodizaina apspriežu foruma un Ekodizaina direktīvas 19. panta 1. punktā minētās komitejas palīdzību uzraudzīs brīvprātīgās shēmas piemērošanu, it sevišķi tās atbilstību vispārīgajiem principiem, kā arī brīvprātīgajā nolīgumā un jebkādās turpmākās redakcijās noteikto ekodizaina prasību piemērotību.

Komisija īpašu uzmanību pievērsīs Ekodizaina direktīvā, Komisijas vadlīnijās un pašā nolīgumā paredzētajiem ziņošanas pienākumiem un uzraudzības noteikumiem. It sevišķi Komisija pārbaudīs, vai nolīguma noteikumi un parakstītāju pušu īstenotā piemērošana ļauj Komisijai un ieinteresētajām personām (tostarp valstu iestādēm) sekmīgi uzraudzīt nolīguma efektivitāti un to, cik labi ar to tiek sasniegti tajā noteiktie mērķi.

Ja Komisija secinās, ka brīvprātīgajā shēmā atspoguļotie Ekodizaina direktīvas mērķi un vispārīgie principi netiks īstenoti un/vai ka brīvprātīgās shēmas parakstītājas puses laika gaitā nepārtraukti nesamazinās energopatēriņa mērķrādītājus, neuzlabos prasības, kas attiecas uz aspektiem, kuri nav saistīti ar energopatēriņu, kā noteikts brīvprātīgajā nolīgumā, vai attiecīgos gadījumos neietvers jaunus atbilstīgus vides aspektus turpmākās redakcijās, spēļu konsoļu ekodizaina prasības noteiks Komisija, pieņemot obligātu īstenošanas pasākumu.

6. Secinājumi

Nozares pārstāvju ierosinātā brīvprātīgā ekodizaina shēma attiecībā uz spēļu konsolēm atbilst visiem Līguma noteikumiem, ES starptautiskajām saistībām un konkrētiem novērtējuma kritērijiem, tādēļ saskaņā ar Ekodizaina direktīvu to uzskata par derīgu.

Komisijas novērtējumā secināts, ka šī brīvprātīgā ekodizaina shēma palīdzēs sasniegt politikas mērķus ātrāk un ar mazākām izmaksām, nekā obligātas prasības.

Komisija piekrīt, ka brīvprātīgo ekodizaina shēmu vajadzētu piemērot ES tirgū laistām spēļu konsolēm. Shēmas nosacījumi ir izklāstīti brīvprātīgajā nolīgumā, ko noslēguši nozares pārstāvji.

Komisija šo brīvprātīgo shēmu uzskata par derīgu alternatīvu ekodizaina īstenošanas pasākumam, tādēļ tā pagaidām atturēsies no obligātu ekodizaina prasību noteikšanas attiecībā uz ES tirgū laistām spēļu konsolēm.

Komisija pastāvīgi uzraudzīs brīvprātīgās shēmas piemērošanu. Ja uzraudzības procesā tiks konstatēta neatbilstība Ekodizaina direktīvas mērķiem un vispārīgajiem principiem, Komisija var noteikt spēļu konsoļu ekodizaina prasības, pieņemot obligātu īstenošanas pasākumu.